

ଶ୍ରୀମତୀ ପାତ୍ନୀ କଣ୍ଠାରୀ ଦେବି ଏବଂ ପାତ୍ନୀ କଣ୍ଠାରୀ ଦେବି

34136380

# କୁଳାଳ ପ୍ରମେୟ

வாய்மையுடைய வகு-ஷ.

১৩৬০ মু, ১৯০৭ খ.



୧୯୮୦

ବ୍ୟାକ୍ ପରିଚାଳନାରେ ଲେଖିଥିବା ହୋଇଥିବା କାମିନ୍‌ଦ୍ୱାରା ଉପରେ ଲେଖିଥିବା  
କାମିନ୍‌ଦ୍ୱାରା ଉପରେ ଲେଖିଥିବା କାମିନ୍‌ଦ୍ୱାରା ଉପରେ ଲେଖିଥିବା  
1907

1907

შინაარსი

I.— <u>ଏଲଦ୍ବାଗମା</u> .— <u>ଲ୍ୟେକ୍‌ସି</u> ଶୈତ ମଦ୍ରୋମ୍ଭୁବାନୀ	3
II.— <u>ବିଶ୍ଵାର୍ଗା</u> .—ଶୈତକେନନ୍ଦା ବିଶ୍ଵାର୍ଗା ନ୍ଯାୟଶୀଳଦିନୀ	5
III.— <u>ପିତ୍ତେଲୀ</u> କ୍ଷେତ୍ରପଥୀ.—ଶୈତକେନନ୍ଦା ପାନର୍ଦ୍ଦିନୀ	13
IV.—* * ଲ୍ୟେକ୍‌ସି.—ଶୈତକେନ ପାନର୍ଦ୍ଦିନୀ	19
V.—ଲ୍ୟୋନିଟ୍ସ ଜ୍ଞାନାନି ହାମ ହୃଦ୍ବର୍କ୍ସ୍ଟେପ୍‌ସ, ଲାସ ଅନ୍ଧାର୍ବ୍‌ସ. —ଭିଜା- କ୍ଷାର ତ. ରାଥ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରଫଳିନୀ	20
VI.—ଗବିନ୍ଦ୍ରପଥିନ୍ଦ୍ରେବ୍ମ.—ଭିଜାକାର ଯୁ. ଲ୍ୟୋନିଟ୍ସ୍ ପାନର୍ଦ୍ଦିନୀ. ତାରଙ୍ଗମାନି ପ୍ରାଣଦିନୀ	25
VII.—ହୃଦ୍ବାର ଡାକ୍‌ପିଲ୍ରେ ହୀଲ୍‌ର୍. —ନାନାକ୍ରୂପାନୀ କଶିଲ୍ଲାକ୍ସ୍କ୍ୟାନିନୀ	29
VIII.—ବିଶ୍ଵାର୍ଗା.—ବ) ଗବିନ୍ଦ୍ରପଥିନ୍ଦ୍ରେବ୍ମ. —ବ) ପିତ୍ତେଲୀ କ୍ଷେତ୍ରପଥୀ. —ବ) ଗବିନ୍ଦ୍ରପଥିନ୍ଦ୍ରେବ୍ମ.—ଦ) ହୃଦ୍ବର୍କ୍ସ୍ଟେପ୍ ପାନର୍ଦ୍ଦିନୀ	31



## აღდგომა

პრილიძ. მთა და კელი  
გაფოთქილა, გადაშლილა;  
ცა კაშპაშებს, ცა ციხლებს  
ლურჯ-მოყეროდ, როგორც ლილა.

ცხრა-თვალა შეს უხვად ბურტემებს  
ცხოველ სხივებს დაბლა ბარად,  
მღიდრის სახლს და დარიბის ქოხს  
ეუინება თანაბარად.

ეპავილების სუნელება  
არე-მარეს მოჟუნია,  
და მინდგრისკენ იწვევს ეველას  
საბლერისოდ ნაზი ია.

ცასა და შეს უგალობენ  
მოჭიბეტიე ფრინველები,  
მათთან ერთად იძევრიან  
მოსრდილნი და ქორფა ურმები:

„მთა-ბარს შუქი მოჰვენია,  
სიბნელე და ნისლი ქრება,  
აღდგენილა მაცხოვარი,  
რომ დასთოგუნოს ბოროტება.

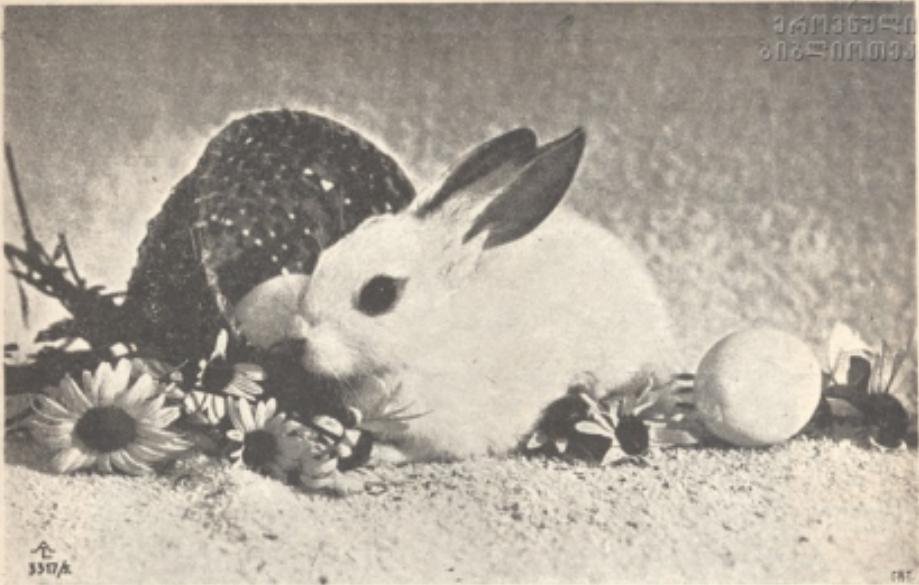
ახარებს და აფრთხოებნებს  
კე დღე ეველა უმწეოსა,  
თავისუფლებისტენ იწვევს  
ტექმდა-ქმნილსა და უმწეოსა.

ეველა ერთმანეთსა ჰქოცნის,  
როგორც მმას და როგორც დასა,  
შიშის ზარს სცემს კე დღე მხოლოდ  
გამცემსა და იუდასა “

აღდგომაა. მთა და გელი  
საამურად გადაძლილა...  
დმერთო, ეველას გაუთენე  
შვებისა და ლხენის დილა!...

შ. მლოცველი.





ə ɔ m n ɔ ɔ

ა მშვენიერი ბავშვია“, — იმახდნენ კველანი პა-  
რარა მარიკას დანახვაზე. მართლაც მშვენიერი  
იქო ცისფერ-თვალებიანი, ქრისტიანული, მუდამ  
მორთული, ცქრიალა მარიკა. მდიდარი დედ-მამა  
ანებივრებდა, და მარიკამ არ იცოდა, რა არის სიღარიბე, გა-  
ჭირება და მუდამ მსიარელი.. ამაუიბდა თავის სიღარიბით და  
სისაღით. მას არ უკვარდა ჭიშკაბნი, უშნოდ ჩატელი და უღა-  
ზეთო ბავშვები და უოუელთვი, ს დასციხოდა. განსაკუთრებით ის  
დასციხოდა ერთ პარარა გოგონას, გაროს, რომელიც იმავ  
სახლში ცხოვრებდა, სადაც მარიკას დედ-მამა, მაგრამ სულ  
ქვემით სართულდებოდა. კატო იქო დარიბი, კამხდარი, მაგოვალი,  
კოჭლი, მაგრამ კეთილი გულის ქალი, და ეზოში ეკველა ბავ-  
შვებს უშვარდათ და სისარელით ეგებებოდნენ. იმათ აზრადაც  
არ მოსწოდათ კატოს დაცინვა, მაგრამ გამოვიდოდა თუ არა  
მარიკა, მაძინვე დაიწერდა იმასავით კოჭლობით სირბილს.

გატო ბრირებული გარიბოდა თავის დედასთან. სხვებსაც დას-  
ცინოდა მარიკა,—ზოგი თვალს დაუბრუცდა, ზოგი ენას გა-  
მოუეოფდა, ცხვირს აჩვენებდა და მხარელი ისევ შინისაკენ  
გარიბოდა. ბევრჯერ შეეხვეწა კატოს დედა მარიკას, თავი და-  
ნებე ჩემს ბაჟსათ, მაგრამ ის თავისას არ იმდინა. ერთხელ  
მარიკას დედასთანაც კი მოვიდა საჩივჭელად.

— რა გქნა, — ამბობდა დაზორებული დედა, — რა მოვუხერ-  
ხო, ცედი გულისაა ჩემი ქალი. ამას წინად ქუაში გუშინ  
ბავშვებ შევხვდით და იმასაც კი გამოაყავრა და აატირა სა-  
წელი ბიჭი.

დაღონებულმა დედამ დაუმახა მარიკას და უიხრა:

— აი, კატოს დედა მოვიდა; რად ატირე გატო? არა  
გრცხვენია, რომ დასცინი?

— თუ კოჭლობა სირცხვალი არის, მაშ რასთვის კოჭ-  
ლობს, სოჭება უდარდელად მარიკამ.

— არა, კოჭლობაუკარ არის სირცხვილი სირცხვილი ის  
არის, რომ დასცინი, — მიუვთ დედამ, — შენ რომ კარგი ქალი  
იყო, უკელა უნდა გიეკარდეს, შენ კი...

— ხა — ხა — ხა, — გაცინა მარიკამ, — უნდა მიეკარდეს!...  
არასოდეს არ შეევარება დაკონკებულ-კაბიანი, ჰუჭეიანი, კო-  
ჭლი, ბრუციანი და კუშიანი. — ის მოქვიდა თავის დედას, აკო-  
ცა და საჩქაროდ გაძიცა.

— რა უნდა ვქნა, — სოჭება დაზონებულმა დედამ, — ასე  
არის ერველთვის. თქვენ უფრო ბენიერი სართ ჩემზე: თქვენ  
ბავშვებ გეთილი გული აქვს...

კატოს დედა წავიდა. მარიკა-კი განაგრძობდა უდარდელ  
ცხოვრებას. რ მოდენიმე სნის შედეგ მარიკა გახდა ავად ექა-  
ვილით. დიდ სანს იყო ავად. არავინ ფირობდა იმის გადარ-  
ჩენას. დედა არ მორდებოდა იმის ლოგინს არც დღით, არც  
ღამით და თვალცრუებლიანი შეჯურებდა თავის პატარა ქალის



ტანჯვას. მშვენიერი თმა გაჲკრ-ჭეს. მთელი სახე დაჩირქებული ჰქონდა. ამბობდნენ, რომ გადარჩეს, მაინც დაძახინადებათ; მაგრამ ღერძ მაინც ეკერებოდა დმერთს, თუნდ მახინ ჯი, მაგრამ მაინც გადარჩენოდა და ცოცხალა ჸეოლოდა თავისი ერთადეკრთი შვილი. მართლაც მარიყა გადარჩა სიკედილას და გამოკეთება იწეო. მშვენიერი სუფთა სახის მაგივრად, სრულიად მახინჯა, დახენხილი სახე გაუსდა: ცალა თვალი სამუდამოდ დაეხუჭა, თავი გაჲრეჭილი ჰქონდა, და მხოლოდ ერთი თვალი-და შერჩა ლაპაზი, ცისფერი. ვისც უწინ არ ენახა მარიყა, არც-კი დაიჯერებდა, რომ ის როდისტე მშვენიერი კოუილიეთ. ღერძმ მიძღვა სარკები და გულის ტკიკილით დაღინებული ცდილობდა ნელ-ნელა მოქმედებინა შეიღი: უპირსავდა წიგნებს, უძმობდა სხვა-და-სხვა ზღაპრებს და ამბებს, მაგრამ ჯერ-ჯერობით მაინც ეძინოდა გამოეცხადებინა ჰქმებარიტება.

მარიყას აფედმეოფობას სრულიადაც არ აუღელვებია ბავშვები ეხომი: პირ-იქით უფრო მხიარულად თამაძობდნენ და არც-კი უუიქრიათ უკითხათ იმას ამბავი.

გამოხატეულდა. მხედ ცხოვლად გამოაშუქა. ჰაერი დათ-  
ბა; ხეები ამწვანდა, და ქალაქის განაპირობები უკავი-  
ლებიც აკვავდა. მარიკა და დედა დადიოდნენ სანდახან სასე-  
იროდ, მაგრამ ისევ ჩქარა ბრუნდებოდნენ მინ.

სედავდა მარიკა, რომ ახდა იმის სიღაძეზეს ადარ შეს-  
ხაროდნენ ნაცნობები, პირიქით თითქოს გულმტკიჭნეულადაც  
შესცემეროდნენ; სწეინდა, გრძნობდა, რომ რაღაც იყო ამის  
მიზეზი, მაგრამ რა, დაბეჭითებით არ იცოდა, თუმცა ეჭირები  
ჰქონდა. სედავდა ამის მარიკა და დაფიქრებული იყო.

— დედილო, — უთხრა ერთხელ ნალვლიანად დედას: რა არის,  
რომ ეკელა ისე მიცეკრის, თითქოს ვებრალება. იქნება იმიტომ,  
რომ თმა გავიკრისე? ხომ გამესრდება?.. ეს თვალი როდისდა  
მომირჩება? ჯერაც ვერასა ვხედავ! ნუ-თუ ასე დაგრჩები?..

— თმა მაღვე გაგეზრდება, შვილო; თვალი-კი... იქნება  
არ მოგირჩეს, მაგრამ რა ვენა: წევიანი იყოს ადამიანი და  
გულკეთილი, თორებ გარეგანი სიღაძეზე არაუერია. აი ახლა  
შენ უწინდელზე კეთი-ი ხარ, — მიუკო დედამ და პირი მიი-  
ბრუნა, რომ იმისი აცრემლებული თვალები არ დაქნახა ბავშვს.

დიდ, სუფთადა და ლამაზად მოწეობილ ოთახში შეაშუქა დი-  
ლის მხედ თავისი ცერიდლა, მხიარული სსივები და პირდაპირ  
მარიკას თოვლითი თეთრ ლოგის მოჭყინა. მარიკა  
მსწრობულ გაასილა თავის ერთად-ერთი მშვენიერი ცსუფერი  
თვალი. სხივები უცინოდნენ და იმავე ღროს მოესმა ზარების  
რეგა. ათას-ნაირ ჰანგზე გაჯერნდათ ზარებს წერიდლი. „დღეს  
ხომ აღდგომაა“ — გაიფიქრა მან და გაიხედა მაგიდისაკენ, ხა-  
დაც სხეა და სხეა ნაირი შაქრისა, ნახატებიანი და წითელი  
კვირცხები ელაგა; მარდად წამოსტრ ლოგინიდგან და დარეკა.  
შემოვიდა დედა, დახმარა ტანთ ჩაცმაზედ და რამოდენიმე წუ-  
თის შეძლებ ის უკე საუსმობდა თავის დედ-მძმასთან. უცებ  
რადაც ერთამული შემოვიდა; ის წამოსტრა და მიირბინა ფან-  
ჯარასთან.

ეზოში ბავშვების მთელი გროვა თამაშობდა — უნიკატურულად ნობანას“, ვინ „ქორობიას“. ზოგს ეტლი მოეწეო და ცხან ნებივით გაბმული მიაქინებდნენ მეოთხეს; ზოგს ახალი ტანის ასმოსი ეცვა, ზოგს ძველი, მაგრამ ეკელანი ღლევანდელ მხის ძუქსავით მხიარულები სტუნავდნენ და ცელქობდნენ. მარიგას ძალიან მოუნდა ბავშვებთან თამაში. აფაღეუფორის შემდეგ ის ერთხელაც არ ჩასულიერ ეზოში.

— დედა, წავალ, ბავშვებთან კითხმაშებ.

დედა შექრთა.

— არა, არა, ნუ წახვალ.

— ძალიან მინდა, დედილო; ცოტა ხასს ჩავალ; სედა, რა მხიარულად თამაშობენ.

— იქ ქატო არის, და შენ-კი დასცინი სოლმე. დღეს აღდგომაა და, რომ ბატირო...

— არა, დედა, არ გავაჭავრებ, აღარ დავცინებ არავის, აი ნიხავ; შენი ჭირიმე, გამაშვი!

— რომ გაცივდე... ან თითონ შენ... რომ გამოგავავროს ვინმებ... რომ დაცინოს?.. — სიქეა დედამ გულმტკიენ ეულად.

— მე დამცნოს?... — მარიკა გაჩერდა, ეჭვით, აღელვებული დააცეკერდა დედას და ცრემლებით აევსო თვალები.

— გაუძვი, არა უძაგს რა, ნატო, — უთხრა მამამ, — ბავშვებთან ითამაშებს, გაერთობა. შენი შიში უსაფუძლოო. რო დემდის უნდა კუურთხილდეთ და კუმალოთ.

დედამ ამოითხრა. ის აფაღეუფორის შემდეგ გველგან თითონ დაჰქვებოდა თბების შვილს და ასლაც არ უნდოდა მარტო გამვება. მაგრამ სხვა ვერა მოეგერებინა რა და დასთან ხმდა.

— გარგი, წადი.

მარიკა მოტრიალდა, თვალის დახმაშების უმაღ დაეშვა კიბეზე და დიდ ეზოში ბავშვებთან გახნდა. დედამა ფანჯრიდან უცემეროდა.

მარიკას ფეხის ხმაზე ბავშვები შედგნენ და უკმაურეს

— զօն ձրուե լի՞—գծովեսէ լրտմա.

— თკო, ჰო, ჸოთ! მოვიდა დამცინავი! მე რომ მისხა-  
რად მიგდებდა, თითონაც დაბრუტიანებულა. გაუძრავს ბრუ-  
ტიან ქლიატონს!.. — დაიძხა ერთმა ცალთვებლა ბიჭმა, და კ-  
კრა მათრასი თავის კოხის ცხენს, ზირდაპირ მარიკასთან  
მიბჟენა და გაიხარხა.

— Սա, սի, ծովագրանո, թռայրճ, մօխօն չո! , սպասարկ, եւ-  
եւ-եւ...—մռամբ շշացնութեալ մերօտ ծագմացը և յաջուղու.

მარიკა ერთ წუთს იდგა უმრავდებ გაფილებული, მაგრამ უცნობ მოტრიალიდა და ძინისაკენ გამოიქცა.—ბავშვები მოხდევდნენ უკინით და ხარსარით. მხოლოდ პატარა კატი მარულა ადგილიდან.

— უმ, უმ, ბრუტიანი, ხოუერძ!.. კიდევ დასტინებ სხვები?..  
უმ, უმ, ხა-ხა-ხა. ისმოდა ირგვლივ.

მარიკაშ მიორბინა კიბესთან და დაბარასცდა, მაგრამ ამ ღრის სელები მოჭევია მამამ, რომელიც გამოიქცა შეიღის გამოსახსნელად, როცა გასაჭირო შეატუ; მაგრად ჩაუკრა გულში გულ-წესელი ბაფშვი, აირბინა კიბეზე და თოახში შეიკვანა.

— დედა, დედილო, როგორ დამცინოდნენ პეტრანი... პეტრანი... რა დაუშვებენ? — ამოიკინესა მართვაშ, როცა გონი-ბაზე შოვიდა, და ძრიწდა.

— კბრივ, გენერაციას დედა: უკალანი ხრულიაზეც არ დაცინოდნენ; თი პატარა კბრივ მოვიდა შენთან: ამას ძალიან კვერცხის, რომ სსკეპტერ დაგრივ ეს. — დედა წამოაუკანა წინ გა-  
მხდარი, პატარა, შავთებულა ბოგონა.

— კარო მოვიდა?.. ჩემთან? — მარიკამ წარმოიწია, კარი ითლოდა.

— ସାର, ଶ୍ରୀନାଥଙ୍କ ମହାପତ୍ର, ବା...

— მაშ შენ არ დამკინი?... მასინ ჭირობ ვარ?! — შეგვითხა  
საფულეონი სტილ მარჯვა.



— არა, როგორ შეიძლება!... დაცინებ ხომ გულის ატექნის ქაცის და ღიდი ცოდფაა. ღმერთი ისე ბრასოდეს არ დაძმახინ-ჯებს ადამიანს, რომ რამე კარგი თვისება არ მისცეს. ასე ამბობს დედაშემი, და დედომ-კი უკელაუერი იცის და კოველი ფერს მართალს ამბობს; მენც, თუმც უწინდელივით ლაპაზი ადარ ხარ, მაინც უკელას ეპარები. უთუოდ ძენც გაწენება რამე კარგი თვისება. აი, მე კოჭლი ვარ, მაგრამ უკელას-კი კუკარვარ... ისე მწერდა, რომ დასცინოდა... აი სწორედ ისე, როგორც შენ გეწენინა, — ღიდი ადამიანივით ეუბნებოდა კბრი მარივას და თანაც სიკვარულით უსწორებდა არშიება; და კაბის ნაოჭებს.

დედ-მამამ მარტო დასტუა ბავშვები და გავიდნენ ოთხიდან.

— მაჲატიე, მე თუ ვიცოდი, თუ ასე საწერი იქო, მე...

— ჟო მართლბ, მოაცა... ქრისტე აღსდგა! — უთხრა კატომ და თავის ძველი, ღავერებული ჭბის ჯიბიდან ამოიღო ჭრელად შეღებილი კვერცხი, სიხარულით მიაწოდა მარივას და აკოცა, — აჟა ნისე, მე თითოს შევღებე ასე ლამაზად. ამის-თანა ჭრელი ტაღალდები არის, მამამ შო'იტანა გუშინ.

მარიკაშ გამოართვა პეტრცხი. შეხედა ჯერ პეტრცხის, მერქე კატოს და სიხარულით შეუტოკდა გული. სიხარული და სი-  
ევარული გამოკრთა იმის ერთად-ერთ ცისფერ, მძვენიერ თვალი-  
დღანაც. სწორავად წამოხტა, მიირბინა მაგიდასთან, ბიღო საუ-  
კეთესო, დიდი შაქრის პეტრცხი და გადაეხვია კატოს.

— ჰემმარიტად! — აი, შიგ შეიხედე!

პეტრცხის პატარა ფანჯარა ჰქონდა, და შიგ ეხატა იქნო  
ქრისტე, რომელსაც ირგვლივ ბავშვები შემოხევოდნენ.

— აჟ, რა მძვენიერია! — შეტყვირა კატომ, — წავალ, დე-  
დას გაჩვენებ.

— მეც წამოვალ, ერთად წავიდეთ, — უთხრა მარიკაშ.

— წავიდეთ, წავიდეთ! ნახავ, რა კარგი დედა და მამა  
მეავს.. — მან მოჟეიდა ხელი მარიკას და გაქანდა; მაგრამ მარიკაშ  
ხელი, შემინებული ხმით წარმოხსოვა:

— იქ ეზოში ისევ...

— არა, არა, ნუ გეშინია, იქ, ეზოშიც, ეველას შეუვარ-  
დები, აი ნახავ: მე კეტევი რომ შენ ეხლა კეთილდი სარ, — უთხრა  
მან, და ხელი-ხელ ჩაკიდებული თრივენი გაიქნენ.

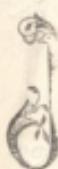
მაროლაც რამოდენიმე წამის შემდევ, როცა დედ-მამა  
ფანჯარიდან გადაიხედა, ეზოში ბავშვებთან ერთად მხიარუ-  
ლად თამაშობდა მარიკაც.

ნინო ნაკაშიძე





## შითელი კვერცხი



გაზაფხული!

ახლად ამწვენებული ნორჩი ბუნება თვიზე ახარებს...  
მწვანედ გადაფურნებილი ტექ და ვეღმინდორი, თეთრად  
გაშენტილი, აუკავებული ხეები საამურად გამოიყერებიან.  
რა გარება გაზაფხული!..

ზამთარშა თავი მოგვაწეინა. იმასი სუსნი დიდსაც და  
ჟაფრანასაც კარგად ახსოვს.

თუმცა დათიამ ბეჭრი იგუნდავა, ბეჭრჯერ ბგორავა თავი-  
სი ამსანაგები თოვლძი... არც იმას დაპყლეს და ისიც ბეჭ-  
რჯერ ამოგვენელები.

თუმცა ზამთარშიც მსიარულობდნენ დათიამ და იმისი ამსა-  
ნაგები, მაგრამ... მაინც გაზაფხული სჯობდა და უკეთ მო-  
უთმენდად მოელოდა მას.

აი ესეც გაზაფხული. მაღვე ბდებულმაც მოვა.

აღდგომა... წითელი კეჭრცხები!... — აჲ, ნერა ჩქარა მაინც  
მოვიდეს აღდგომა. ნატრობდა ჩვენი დათიამ.

აუსრულდა დათიას ნატკრა.

სკალ აღდგომად. წითელი ხალათი უპყე შეად არის. მაგრამ მისი ჩაცმა-კი ჯერ როგორ შეიძლება! სწორედ აღდგომა დღეს უნდა ჩაიცეას.

პეტრცხებით ხავსე გალათამ თაროდგან ბუნრიცხევნ ჩამოასეირა. ტაფაში ცეცხლზედ ახალი ივერიული ხუსტურება.

დათიას გადარჩეული აქვს კირკიტი პეტრცხები. ერთი ისეის პეტრცხი აქვს, ერთიც ციცირისა.

დედმ დაიწეო პეტრცხების შეღებვა. დათიამაც უშველა: სოგი დაწრელა, სოგსედ დაწერდ თავისი და თავის პატარა დის მარიკოს სახელი.

ეს ერთი წელიწადია სოფლის სკოლაში დაჭის, წერა ისწავლა და აი ეხლა კიდეც გამოადგა ცოდნა.

მარიკოსაც უნდოდა დაწერა, მაგრამ ვერ მოახერხა. ბარის ხავებურების მეტი არა გამოვიდა-რა.

დათია მალზედ კისკისებდა.

— მოცა, ნე დამცინი! ეუბნებოდა მარიკო, მერმის დედა მეც მიმიუვანს სკოლაში და მამინ შენსედ კარგად მეცოდინება...

— რაო, მე-კი დავიძინებ-თუ? მეც ვისწავლი და მაინც შენსედ უკეთ მეცოდინება.

— ვნახოთ, ვნახოთ... ბუტბუტებდა მარი. იქვე ბავშვებათან წამოსეუბულიუთ იმათი განუერელი შეგობარი „ციბა“ ძაღლი.

ციბა გაუაციცებით შესცეროდა ბავშვებს და იმათს მუშაობას. დიდი ცნობისმოვარეობით ათვალიერებდა წითელს პეტრცხებს... თითქოს იმასაც უნდოდა პეტრცხების შეღებვა ეს-წავლა...

დათია და ციბა დიდი მეურბრები იუგნენ, ერთმანეთს არც-როდის არ შორდებოდნენ.

თუ რამე საჭიროდა ექნებოდა დათიას, უკეთელად ცირისნაც უთავაზებდა. იმასკი გატერინდა ერთი უძველებელი ქასქასი და პუდის ქნება. ხანდახან შეახტებოდა და დათიას შიგ ცხვირში აკოცებდა ხოლმე. ეს, რასაკვირველია, სიუფარულის ნიშანი იქო.

ციბაც დიდს შეიარულებას კრძობდა. თითქოს იმანაც იცოდა, რომ ხვალ დიდა დღესასწაული იქო. მეტად გულ-მოვგინედ აეთლებდა თვალს კვერცხების გადასხირებას გალა-თიდგან ტაფაძი და ტაფიდგან თევზებდ. მაღალიან საანტერესო იქო წითელი კვერცხები. ერთს კვერცხს თათიც-კი გამოჰყოდა და გამოაგორა, მაგრამ თითი დაუქნიეს და იმანაც მორცხვად თავი ჩაღუნა.

შეიარულებასთან ერთად დათიას და მარიკოს რაღაც მოუ-თმენლობა ეტელობოდათ, თითქოს ვიღაცას მოელოდნენ. დიდ, ისინი მოულოდნენ მამას, რომელიც მორს სამუშაოდ იქო წა-სული.

მაგრამ სახუქრებს კიარ ელოდნენ, არა, ისინი სახუქრებ-ზედ სულ არა ფიქრობდნენ, იმათ უნდოდათ მსოლოდ ჩქარა ესახათ თავისი საევარელი დიდის ხნის უნახავი მამა და ელ-ზედ ჩამოჰყიდებოდნენ.

— აბა, ჩემთ ციბა, გაიხედე გარედ, მამაჩემი ხომ არ მო-დისო, ეტელოდა ხოლმე დათია.

ციბაც იმ წამსკე წამოხტებოდა, გავარდებოდა გარედ, მიი-რბენ-მოირბენდა და ისევ შემოვიდოდა.

— აგერ რაღაც ფეხის ხმა მოასხა. ციბა მაძინვე უმუით გაქასა გარეთ, მერე-კი მორთო წემუტუნი და კუდის ქნება.

— მამა, მამა მოვიდა! დაიძახეს ბავშვებმა და კიუინით გაცვივდნენ გარეთ. ცოტა ხნის შემდეგ ორივენი მამას ელ-ზედ ეკიდნენ და ჰქოცნიდნენ.

ამის შემდეგ შატარა ოჯახი უფრო გამსიარულდა.

— მამა, ხვალ მე კერ შენ უნდა დაგიკრა კვერცხი, ქეთე დედას და მერე მარიკოს. მე ისეთი მაგარი კვერცხი ავარიე, რომ უკელის ბავშტეხავ.

— კარგი, კარგი, უთხრა მამამ დათიას. შენ და მარიკო სომ არ ჩხუბოდდით, მე რომ აქ არ ვიუავ?

— არა მამიღო, რა გვჭონდა სახსუბარი.

ამასობაში კარგად დაღამდა.

— აბა, გენაცებალეთ, დაიძინეთ, თორემ „ლიტანიაზედ“ უნდა წაგიდეთ და ძილი დაგაკლდებათ, გამწარდებით,— მიმართა დედამ ბაჟმებს.

— მართლა, დედა, მეც წამიუანე, გენაცებალე! ძალიან მინდა „ლიტანიაზედ“ წასვლა, შეეხება მარიკო.

— კარგი, კარგი, წაგიუვანთ თრიფეს. ცოტბა სნის შემ-ლებ დათია და მართ ტებილად სკონავდნენ.

მრავალი შობა ქვედილებით და ოცნებით საფსე ტეინი მილმაც-კი ვერ დაუმშვიდა ბაჟმებს. საკურველი სისმართ ნახა და-თიამ. აგერ ვითომ ციბას გამოუტორებია დათიას კირკიტა წითელი კვერცხი — იხვისა, არჩეული რომ ქუთხდა, სწორედ ის, და დაგორებს. დათიას გული მოუვიდა, ციბას გაუჯავრდა. ციბა გამორდა კვერცხსა და განზედ წავიდა.

დათია მივიდა კვერცხთან, უნდა ბიღოს, მაგრამ ეს რა არის? კვერცხი თანდათან იზრდება. უძველებელი, თითქმის სახლის ტოლა გახდა. ცალ მსარეზედ კარიცა აქვს.

დათიამ შეადო კარი და შევიდა შიგ.

თვალწინ გადაეშალა დიდი უძველებელი მინდონი.

შორი ახლოს ტექ მოჩანს, აგერ ქელესიაც. ტბ-ტა-ტა, დედავ, რანაძრაკ გზადებულია იქაურობა, რაძენი სანთლებია;

რაღაც ქასიქასი მოესმა. მიისებდა: ცაბაც იმასთან შემთხვევაში ლებდა. დათამ ეპლესისკენ გასწორ. უთუოდ დედა და მამაც იქ იქნებიან.

მაგრამ აის ჰატიათ ქალი ვინ არის, რომ მოდის და ტირის? მარიყო!

- მაროვან, რადა ტირი, გენაცვალდ? ჰქონდავს დათა.
- აიმ კაცმა წითელი კერტცხი წამართვა.
- აბა რომელმა?
- აბერ, აიმ კაცმა, სტრაჟნიკმა.

მართლაც იქნება იდგა სტრაჟნიკი და სელძი წითელი პეტრუცხი ეჭირა.

— ეს სწორედ ის სტრაჟნიკია, მარმან მამა რომ დაიკირა და სადღაც წაიღვნანა, ფიქრობდა დათა. მაშინ მოელი სახლი აუქოთეს, მამასა სცემეს. დათას მოაკონდა ესა და ბული ბრძანით აეგსო.

ციბბ მაღლიც მაღლიან ცუდი თვალით უურებდა სტრაჟნიკს, თითქოს თვალებით უკითხებოდა დათას: ჲა, რას იტავი, პეტრი, თუ არა?

უცემ გაექმნა ციბა და სტრაჟნიკს ლეხებში ეცა, წააქცია, გადაგორ-გადმოაგორა, მერე ასწია პირით მაღლა და გაიქნივა გამოიქნია.

დათა ახლოს მივიდა.

— ბიჭის! ეს სამ მაროს ტიკინია!... დათას სიცილი წასკდა და გულიანად გადაიხარხა. თავის სიცილზედევ გადგიმა და გააჭირა თვალები.

ნაუ!... ნაუ!... მოისმოდა ზარის ხმა. მამა ჩატული იქო, ღედაც იცვამდა. მარიკოს-კი ისევ ეძინა და მაღზედ სვრინავდა.

— გდვიმამს, გენაცვალე, ჲეილო?

ადე, ჩაიცვი, მარიკოც გააღვიძე, ჩქარა წავიდეთ, თორექ  
დავიგვიანებთ! უთხრა დედმ.

დათია ფიცხლავ წამოხტა, მაროც გააღვიძა.

ცოტა სნის შეძეებ დათიაც და მაროც სანთლებით სელში  
თავის დედმამასთან ერთად ლიტანიას უგლიდნენ.

გორგო





\* \* \*

**G**

ეტავ, რას გვებრმვი, ზამთარო?...  
არ გაგდის მაღიანობა:  
არც შენი თოვლი გვაძინებს,  
არც შენი ქარიბობა,  
არც შენი წვიმა ავდორი,  
ღღე-მუდამ ჰქანანობა!  
ღრობა, მოვიდეს ზაფხული,  
ბპმუ შავედიანობა:  
ზეგავიბი დაზნეს, სევებსა  
გაჭქონდეს ჰქანა-გრიბლი,  
თან მოჭევეს ქრისტეს ადგიომა,  
გაისმას ზარის წერიბლი,  
წენარი ცხოვრება გვეღირესოს  
და შრომა მმვიდობიანი!

შავრო გაგნიძე





## ლობით ქოთხი რომ ჩუბჩუბებს, რას აშბობს!

(ზალხური ზღაპარი)



ეო და არა იუო რა, დგოთ უბეთესი რა  
იქნებოდა, იუო ერთი სელმწიფე. ძალიან  
სასტიკი და თავისნება კაცი იუო, რა-  
საც იტეოდა, თუ არ აუსრულებდნენ, ქვეუანას ამოსოცდა.  
ერთხელ გეზირსა ჰქითხა: ლობით ქოთხი რომ ჩუბჩუბებს,  
რას აშბობს? უნდა ამისსნა, თორებ თავს გარდეგბინებო.

გეზირი ძალიან შეწენდა; იცოდა, რა ჭეშისაც ბრძანდებოდა  
სელმწიფე, და კარგს არაფერს მოელოდა. თვითაც გონიერი  
კაცი იუო, მაგრამ გაი თუ ის არ ეთქვა, რაც სელმწიფეს  
ჰქინდა. რეინის ქალმანი ჩაიცვა, ახსენა დმერთი და გაუდგა  
გასას, მგება ამისსნას ვინმე ეს ქართულით.

გზაზედ ერთს კაცს შესვდა.

— გამარჯვება!

— გაგიმარჯოს!

ერთად წავიდნენ. ბევრი იარეს, თუ ცოტა, დაიღალნენ. ვეზირმა უთხრა: მოდი ან შენ ამიკიდე, ან მე აგიკიდებ, თორებ ძალის დავიზალეო!

თანამგზავრმა გაჲეირვებით შეხედა: შე დალოცვილო, ხაუშარ ფეხებსაც მღვივს მივათრევ და შენ როგორდა აგიკიდოგო? პირებ ქარგა გზა გაიარეს. გზის პირზედ ტეს იუო. ვეზირმა უთხრა: შედი ტესმი და თითო ფეხი გამოიტანე, ხამი ფეხით უფრო ქარგად ვიგლითო.

— რას ბრძანება, ეუბნება თანამგზავრი. ღმერთის რომ პატარინა, თროლი ფეხი დაგებაულა და მე მესამე ფეხი რომ გროვამოგვწრაო? ვეზირმა აღარაფერი უთხრა.

ბევრი იარეს, თუ ცოტა, ერთი ეანა ნახეს. ისეთია, დავთის თუალი ტრიბლებს შიგა. ვეზირმა ჰყითხა: — რას იტევი, ეს ეანა მომკილია, თუ მოსამკალიო?

— შე დალოცვილო, განა შენ არა ჰქედავ, რომ მოუმკალია, აბა რაღას მეკითხებიო? ვეზირმა კიდევ არაფერი უთხრა.

ქარგა მანძილი გაიარეს. ნახეს, მკვდარს მიასვენებდნენ.

— რას იტევი, ეს ქაცი მკვდარია, თუ ცოცხალიო? ჰყითხა ვეზირმა.

— ახლავი მომინებიდან გამოვიდა თანამგზავრი და შეუტა: ქაცო, შენ ან სულელი უნდა იუო და ან მეტის შეტა ჰქმიანი! აბა, რაღა კითხვა უნდა, რომ მკვდარია და არა ცოცხალიო. — იარეს, იარეს და ვეზირის თანამგზავრის სახლში მივიდნენ. თანამგზავრმა მიიპატებ ვეზირი თავის-თან. ვეზირიც დასთანხმდა.

იმ დამეს ქარგად უმასპინძლა და მერმე ცალკე ოთახში მოასვენა. იმ კაცს ქალი ჰქეავდა. რაგი სტუმარი ცალკე ოთახში დაიგულეს, ქალმა ჰყითხა მამას სტუმრის ვინაობა. მამამ უთხრა,

სელმწიფის კეზირიძ, მაგრამ ისეთ რამეებს მკითხავდა, რომ უთუოდ სულელი უნდა იუსტო.

კეზირს მეორე თაახლი სულ ესმოდა იმათი ლაპარაკი.

— მაინც რასა გკითხავდათ? ჰქითხა ქალმა.

— გზაში რომ მოვდიოდით და დავიდალენით, მითხრა: სომ ხედავ დავიდალეთ, ან შენ ამიყიდე და ან მე აკიყიდებთ.

— მერმე შენ რა ჰასუსი მიეცი?

— როგორ თუ რა ჰასუსი, ცარიელიც ძლივს მივათრევდი ფეხებს და ის სადღა ამეკიდა? იმასაც ეგ მოვასხენეთ.

— იმას ის უთქვამს, მამა, შენთვის, ან შენ სთქვი ზღაპარი, ან მე ვიტევი, გაჭვრთობით და დაღლილობას ვეღარ გავიგებთო.

— მერე ერთ ტექსთან მივედით. კეზირმა მითხრა: ორი ფეხი გვაქვს, დაგვეღალა, შედი და მესამეც გამოსჭერიო.

— მერე შენ რა ჰასუსი მიეცი, მძძა?

— რა ჰასუსი უნდა მიძეცა, ღმერთმა ასე გაბეჭინა და მესამე ფეხი მე საიდან უნდა მიძერთმია?

— მაგრეკი არ უნდა გვთქვა, იმას შენთვის უაზრებიძ,— ძედი, თითო ჯოხი გამოსჭერ, დაღლილობას ვეღარ შევიტეობთო. მამას ცოტა არ იქნა ჭერამა მოუვიდა ქალის სიტევები და განაგრძო:

— კიარეთ და ქრთი მშვენიერი ეანა ვნახეთ. ეს ეანა მომკილია, თუ მოსამკალიო? მკითხა. რასა ბრძანებ, ძედი, თუ რა არის? განა ვერა ჭერავ, რომ მოსამკალია შეთქა.

— ის ეანა, მამა, თავის ჰატრონს უკეთ გაუიღული ჰქონია და იმის ივის მომკილიც ეთყილა და შექმულიცათ.— აუსნა ქალმა.

ერთს სოფელში მკვდარს მოასვენებდნენ. ვეზირი მექით-  
ხება: ეს გაცი მკვდარია, თუ ცოცხალით? აქედა მოთმა-  
ნება დამსკარება და შეკუტიე: ან შენა ხარ სულელი და ან  
მე მოვლი სულელად, თორემ ვინ არ ჭედავს, რომ მკვდარი არის  
ძეთქ.

— არა, მამა იუსილად გაფხუკიანებულსარ, უთხრა ქალმა.  
თუ იმ კაცს სიკეთე რამე მოუმდვოდა სალხისადმი, მკვდრად  
არ ითვლება, და თუ არაფერი,—მკვდარია და ქარიგით გა-  
ქრება, უთხრა ქალმა.

ვეზირმა ეკელაფერი გაიგონა, მაღიან მოეწონა ქალის  
გონიერული ახსნა და იმედი მიეცა, ჩემი გაჭირვებიდგან ეს  
ამომიუგანს, ამისსნის ხელმწიფის სიტეასაო.

მეორე დღეს ვეზირმა სთხოვა მასშინძელს: შენი ქალი  
ჰანახებ, მინდა ერთი სიტყბა ვკათხოვ ა.

მასშინძელმა აჩვენა თავისი ქალი.

ვეზირმა ჰქითხს: — ჰქითანი ქალი ჩანხარ და ერთი ეს  
სიტყვა ამისსენ: „ლობითს ქოთანი რომ ჩუხჩუხებს, რას  
ამბობსთა?“

ქალმა მოახსენა:—ლობითს ქოთანი რომ ჩუხჩუხებს, ცეც-  
ხლს ეუბნება: ცეცხლო! მაგმარე წვა და დუღილი, თორემ გა-  
დმოვალ და ჩაგრძირობო.

ვეზირს მაღიან მოეწონა ქალის ბრძული ჰასუხი. ძგირ-  
ფასი საჩუქრი მიართვა და წავიდა ხელმწიფესთან.

ხელმწიფეს აუხსნა, როგორც ქალმა ასწავლა. ხელმწი-  
ფეს მაღიან მოეწონა ეს ჰასუხი და ჰქითხს, ვინ არის, ვინ  
აგისსნა ჩემი ნათქებამიო?

ვეზირმა ეკელაფერი დაწვრილებით მოახსენა.

მაშინ გაგზავნა ხელმწიფემ ვეზირი, მოაუვანინა ის ქალი  
სასახლეში და დედოფლიდ გახდა. იმისი დედმაც გააბეჭდიერა.

ମାର୍ଗ ମୁଦ୍ରାର କରିଲାଏବୁ ଯାମନାରୁଙ୍ଗାଲା କାହାରାଠି କ୍ଷେତ୍ରମିଥୁନିଜ୍ଞାପି,  
ପ୍ରଫରି କାତନା, କାନ୍ଦିକା ପ୍ରକାଶକାରୀ, ଦେଖିବାରେ ଦେଖିବାରେ ଦେଖିବାରେ  
ଦେଖିବାରେ ଦେଖିବାରେ.

ଅ, ରାତିକ୍ଷାତ୍ତିକାଳରେ.





## გამოცხადება

(ზღაპარი ფეროვანი დაფუძნებისა)



აზხაფულის შექმნა დაუკავშირდება გამოახა-  
თა. მოთხა. თოვლი დნებოდა და ხის ტუ-  
რების ცრემლივით სწავლიოდა.

— ეჭ, მე აქ ადარ შედგომება,— გაიყიქრა  
ზამთარმა—უნდა აყიბარეთ.

ზირველიდ ეს ამბავი ბეღურამ შეიტეო. მადლობა ღმერთს,  
როგორც იუთ სიმშილით გაატარა საბრალოს საძინელი ეინ-  
ჯიანი ზამთარი. არა ერთხელ გაუინულა ციცივით, არა ერთ-  
ხელ დასძინებია მშიერ მუცლით; მეორე დიდით მშიერს და  
გაბრაზებულს გამოჰდვიმებია, მაგრამ საჭმელი მაინც ჩერ-  
უშოგნია.

— ჴეივ! ჴეივ!.. ვაძა!.. ჩვენი გავიტანეთ! ესლა-კი ნა-  
მდვილი გაზაფული დადგა!.. დაიჴეივლა, რაც მაღი და დონე  
ჰქონდა, ბეღურამ და გაფრანდა, ითონაც არ იცოდა საით.

გზაზე, სახურავებზე, ღობებზე გველგან მრავალი  
სხვა ბეღურები ისხდნენ, მხეცე თბებოდნენ და ჭიოდნენ:

— ჭიო!-ჭიო-ჭიო! ვინც ჲამთარს გადუნჩა, ზაფხულში  
უყრო იცოცხლებს, რა თქმა უნდა.—ჩვენი ბეღურა მათთან მი-  
ურინდა და ძესჭიოვდა: ვამა! გამოვსაზღვდით!.. აბა, მმებო,  
წამოდექით, გვევრ ჲამთარი, ის დაწევლილი ისა! კმარა, რაც  
ხანი გვეტან ჯა და გვაწამა!

— გაფთხილდით!.. — უთხრა თოვლის ბერიგამ, უერი არა-  
ვინ მოჰკრას, თორებ გაჯავრდება ზამთარი და იმისთანა ვინ-  
ვებს დაიჭირს.. ბაჟენებს სეირს!.. მავრამ გველა ბეღურები  
გამოესარჩდნენ მმობილს, დაჭევირეს, დასჭიოვლეს:

— ნურას უკაცრებად!.. ქსლა გაზაფხულია, სუსტელა ცოც-  
ხლდება, მხიარულობს და თქვენს ჲამთარს აქ ხელი იდან  
აქვს. თქვენც პი, ბატონო, ქარგს ინებებდით, რომ მშეიდად და-  
მდნარიებვით... თორემ, სწორედ მოგახსენოთ, ვერა კრად შე-  
მვენის ამისთანა მშენიერ დარს უქნოდ აგროვილი რაღაცა  
თოვლის საფრთხობ ლა.

— ეს ჩემი საქმეა, წაიბ ეტბუტა თოვლის ბერიგამ, რო-  
მლის ერთა გვერდი შემე დამდნარიერ.

ჩვენი ბეღურა ახლა დაბურულ ტექში შეფრინდა, სადაც  
ბებერ თელას ქვემ დათვის სორო გაულებოდა. თელას ფუ-  
ლურობი ცხავრობდა თავის თვახით თაბეტი, რომელიც ეპე-  
ლას უმტკიცებდა, მე მდივნებები არ დიდებული დათვის ბათ.  
ბეღურამ ეგველაზედ აღრე ის გააღვიძა.

შენ ეი, გვმუცელება!.. ადგ, გაზაფხულდა!. ჭიო-ჭიო!

თაგვი შეკრთა და წამოხტა!..

— ნუ თუ მართლა?...

— მართლა მაშ, არა? ჩემიგნ ტექშილი ვისა სმენია, რომ  
შენ მოგატევო!

— აბა გაიხედე, შექ როგორ ანათებს; როგორ თბილა,  
შენს პატრონს-კი სძინავს, განა?

— აღბად სმინავს,— უთხრა თაგვება.

— ჩქარა გააღვიძე!.. ადგეს, გაზაფხულს მიეგებას.  
თაგვება შიშით თავი გაიქნია.

— არა, მეშინიან. მაღიან ახირებული რამ არის. თუ გუნდაზედ არ არის, ისე ჩაგარტვების თათხ, რომ სულს გაგა-  
ერვენიებს!..

მაგრამ ჩვენი ბეღურა თავზედ ხელადებული იქთ... უცბად შეფრინდა დათვის სოროში, თავზედ დაჯდა დათვს და შიგ ცხვირში ჩაჰქრა ნისკარტი.

— ადე, მე მცონარავ! დასწერებული ბეღურამ. მიღი-  
ტება!.. არ გეხო მთელი ზამთარი? დმერთი ქედანახუებსა  
ჟერის და ქს-კი ხვრინავს! — ნამინარევმა დათვმა დარიბლი  
მორთო: არიქა, ეხჩადები! დარჩვნო!.. მე გიჩვენებთ სირს...

მაგრამ ბეღურა თავისას არ იძლიდა. მახლობელ ტოტ-  
ზედ შეჯდა და იქიდგან დასწერებული:

— ვერ გამოიძინე? აბრძანდით, თქვენთ ადმარებულებავ!  
თვალები მოიფშნიტეთ!.. გაზაფხული დაგვიდგა!.. შენ-კი ისეგ  
გმინავს!..

— მე მმანავს?.. ეს არის ჩამთვლიმა, თორებ სულ ვმუ-  
შაობდი.

ბეღურამ გადისარჩარა.

— ფეხია არ გაგინმრევია, მე მასხარავ!.. მაგდენი გდებათ  
გვერდები მაიც როგორ ბრ ბერებივდა! ადე, გაზაფხულს მიეგებე-

— მომმორდი, ბურტუნებდა დათვი. ამ თავსედს ხედავ,  
როგორ გაიტანიერდა! თავი დამანებე, თორებ არ გამოგალ  
სოროდგან, ისევ დავიძინებ და გაზაფხულსაც გეღარ ედირსებით.

— დმერთის ამაზედ დაუბერების სიზარმაციის კალთა,— ვაკუ-  
რობდა ბეღურა — ამის საქმე ძარტო მიღი და თათის წუწვნაა!  
არა მმაო, გამობრძანდი მაგ სოროდგან სამეშაოდ!..

ბეღურა გაფრინდა და ის-კი არ იცოდა, რა ძლიაქოთი  
ანტება ტექმი.

დათვი გამმავრდა, მივარდა თავის მდივანბეჭებს, ბუდე დაუ-  
შალა, დაუსრისა წრეწუნები; თავგმა ძლიერდა უზედა თავს.

— უნვინიდისო! ცოლიანო! — წრიპინებდა შორიდან თა-  
ვი, — რამ გაგდგინა, ლენცოფა ხომ არ გიწამა?

— როგორ გაბედა ვიდაც ბეღურამ ჩემი შეწუხება? — ლორა-  
ლებდა დათვი. — იცი, რა ტერილ სიზმარში ვიქავ! მომვარდა,  
გამოღვიძა და.... სადღა ქნახევ იმისთვის სიზმანს?

— რას იზამ, — გაბიჯელია!.. მიუკო თავგმა..

— მ. ჭარავს, რომ გაზაფხულიათ!.. — ევიროდა და უვი, ა  
გამოვიდა სოროდგან. — დამაცდეთ თქვენა! ერთი მანდ მოვიდე!

მაგრამ როცა ჰაერზედ გამოვიდა და მხებ თავისი ბრწყი-  
ნვალე სხივები შეაძლეს, მამინ-კი იგრძნო, რამ ზამთარს ბოლო  
მოქმედებოდა. მაშასადამე იმის ძილსაც. გარმემო ისეთა მძვე-  
ნიერება, ისეთი სიმსიმულ, და სიიბო იდგა, რომ გამოვხი-  
სლებული დათვიც-კი გამსიმულდა და წაიბურტეუნა:

— ოჟ, რა ქარგია!.. მართლა გაზაფხული ეოფილა. მე-  
კი მაინც ვიტევი, რომ ბეღურას არ უნდა შეგეწუხებინე!...  
თორემ ისე გამოდის, თათქოს ბეღურასი შემებინდა, ამას დავე-  
მორჩილე და იმიტომ გამოვმერ საროდგან!.. გარმემო-კი გაზა-  
ფხული იდგა, ასალი სიცოცხლე დუღდა და დათვის ბუზღუნის  
უერს აღარძვის უგდებდა.

ტახია





## როგორ დაიპირეს ჩიტი

(ვაგნერიდან)

**ს**იარულია ჰაწია მცავობელი ჩიტი ტქეში. სეხე სძინავს, დალიდან სადამომდის დახტის ტოტიდან ტოტზე, და ჭყრ. ნავს ერთი სადან მეორეზე, და მხის ამონებიდამ ჩასვლამდე ამკობს იქაურობას ნაზა გაღობათ. ციკ წეაროებში იკლავს წეურვილა, და მთელს ტქის, გაშლილია მისოვის მუდმივი სუფრა: აგერ მარცვალი გდია მიწაზე... აქ თესლსა ქმოვის... აი, მიცოცამს ჰაწია მატლიც... სხვა და სხვა სილიც არ აკლია. მავრამ ვერ არჩევს ბუნების უნი სამსახურისთხნ ერთდ, რომ სძირიდ გერიაგი ადამიანის დადგმელი საფრთხეს არის სოლმე. მონადირე კარგი ხანია უკრს უპრებს ჰაწია ჩიტის გალობას, უნდა დაიჭიროს ჰატრა მცავობელი. გააკეთა გალია ორი განეოფილებით, ერთს მათვანძი ჩასვა მოშანაურებული ჩიტი და მიუკერა მავრა კარი, მეორეშიც დაჭეარა ბლობად ჰურის მარცვალი, დახდგა გალია ტქეში წირად,— აქ მიურინდება სასმელად ჩიტუნია; თვითონ—კი სპირ ბუჩქსარში მიიმდლა. აგერ, მოუკრინდა მკვირცხლი ჩიტი; სედავს უცხო ფრინველად და მასთხნ მრავალ საკენჭს. ამდენი ერთად ვერ თავის დღეში არ უნახავს! დაბრმავებულა მოუფიქრებლად მიურ. ნავს საფრთხესაკენ; სედავს შავ უცხო ჩატს და მრავალმარცვალსა. მსამართ ჭიავლათ შეჭრინდა გალიაში; მავრამ კარი მსწრაფლად დაემვა.. დაჭერილია ჰა-

ტარა ჩიტი. მართალიც ბეჭირი საჭმელა იძოვნა, მაგრამ დაუკარგა თავისუფლება, და არასოდეს დარ ედისექბა მშვენიერ ამწევნებულ ტექშა თავისუფლალს ნადამს.

ანასტასია ამილაზვარი





### სააღდგომო გასართობი

სააღდგომო გეგრცხების ადვილად შეღებვა: აიღეთ, მეტოდი ფერზე ნაკუწები, რომლებიც ხუნდები და მაყებად აქციეთ; ამ დაწესებილ ძალებში შეასვერეთ თითო გეგრცხი, ხემოდან მსხვილი მაფით ან ნაწერით შეჯეროთ, ცხელ წეალძი ჩააწერ და თხუთმეტს წამს ადედეთ; წეალძი ცოტა მმარიც ჩაურიეთ, თუ გინდათ, რომ უფრო კარგი გამოვიდეს. წელიდან რომ ამოიღებთ და მოამორებთ ძალებს, კარგი გარებად გაამშრალეთ, მერმე ბამბით ჟეთი გადაუსჭით, რომ უფრო ბრწყინვდეს.

### გ ა რ ა დ ა

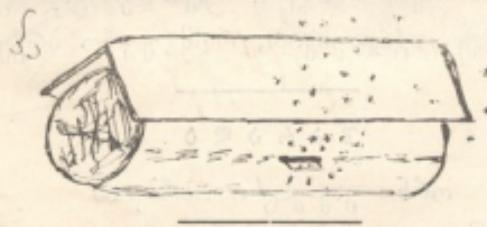
ორნა გაუკაცე იბრძვიან  
წითელი ნაჭუჭისანი:  
არც თოვი აქვთ, არც სანჯალი  
არც სმალი ქარქაშისანი;  
წელიწადში ერთხელ მოვა  
დრო მათი თამაშოსანი,  
ერთი მეორეს რომ დასმლებს,  
ბეჭრი ჟეაგს გამცარცოსანი.

### გამოცავისი

- 1—რომელი ბალანია, რომ ბრძაცუკი გამოიცნობს?
- 2—რასა ა'ვს ჟეთი თითო და არც ერთი ფრჩხილი.

ବ—ରା ଚରିକ ବୀଜଟି, ରାମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପରେ ଶିଖିଲାଏ କହା-  
ରାମଙ୍କଣ, ତୁମକୁ ଗୁରୁ କହୁଥିଲୁଗାରେ?..

ବାଦିକାଳୀ



ମେଘିର୍ଜ ନେମି ମନୋଦ୍ୱାରା ପରିଚୟ କରିଛନ୍ତି: 1) କା-  
କ୍ଷେତ୍ର, 2) ତ୍ରୈକ୍ଷଣକ୍ଷେତ୍ର, 3) କିନ୍ତୁ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା.

ବାଦିକାଳୀ